Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı
Öğretmenlik Uygulaması 1 Dersi Yönergesi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Özel Eğitim Bölümü

Eskişehir, 2026

İÇİNDEKİLER

A. Uygulama Amaçları
B. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Öğretmen Adaylarının Uyması Gereken Kurallar
C. Öğretmen Adaylarının Haftalık Olarak Yapması Gereken İşler
D. Uygulama Evrakları
E. Örnek Ders Planları

A. UYGULAMA AMAÇLARI:

1. Türk Milli Eğitim sisteminde belirtilen amaçlar doğrultusunda öğretmenlik uygulaması dersine kayıtlı öğretmen adaylarına Atatürk İlke ve İnkılapları çerçevesinde özel eğitim öğretmenliği yeterliliklerini kazandırmak.

2. Öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını sağlamak. Bu kapsamda;

   a) Öğretmen adaylarının öğrencilerin gelişim özelliklerini, bireysel farklılıklarını; konu alanının özelliklerini ve kazanımlarını dikkate alarak en uygun öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygulamasını sağlamak.

   b) Öğretmen adaylarının konu alanına ve öğrencinin gereksinimlerine uygun materyal geliştirmelerini sağlamak.

   c) Öğretmen adaylarının öğrencinin kazanımlarını farklı yöntemler kullanarak çok yönlü değerlendirmesini sağlamak.

B. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ KAPSAMINDA ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYMALARI GEREKEN KURALLAR

1) Uygulama boyunca haftada iki gün uygulamaya gidilecektir. Her iki günde dörder saatten toplam 8 ders saati uygulama okulunda bulunulacaktır. Uygulamalar sadece öğretmen adayının ders programında belirtilen gün ve saatte yapılacaktır. İkili eğitim olan okulların sınıfında uygulama yapan öğretmen adayları 2. ders saatinden itibaren uygulamaya başlayıp, o gün için zorunlu olan 4 ders saati uygulamasını yapacaktır. Tam gün, yani tekli eğitim gruplarının olduğu okullarda uygulama yapanlar ise ilk dört ders saatinde uygulamalarını yapacaklardır. Uygulama başlama saatinden sonra gelen ve/veya uygulama bitiş saatinden önce çıkan öğretmen adayı o gün uygulama yapmamış sayılır, devam çizelgesi uygulama öğretmeni tarafından imzalanmaz ve hem uygulama öğretmeni hem de danışmanı adayın gerekçesini kabul edip onaylamadıkça telafi hakkı verilmez. İlgili uygulama günü dışında başka bir gün uygulama yapılmaz.

2) Öğretmen adayı uygulama başlama ve bitiş tarihlerine uyar. Resmi/idari tatiller ve fakülte sınav tarihleri ile uygulama gününün çakışması **dışındaki gerekçeler** uygulamaya dönem başında belirlenen günde gitmemenin gerekçesi olarak **sunulamaz.** Resmi/idari tatiller ve fakülte sınav tarihleri ile uygulama gününün çakışması durumlarında ise mutlaka uygulama danışmanının onayı alınarak, bir mazeret günü belirlenir ve uygulama yapılır.

Diğer **zorunlu haller (belgelendirilmek koşuluyla; hastalık, birinci dereceden aile üyesinin vefatı, tutukluluk hali, doğal afet vb. ile burada örneklendirilmemiş ancak Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Senatosu tarafından "Haklı ve Geçerli Nedenler" olarak kabul edilmiş haller) durumunda** ise öğrenci, **uygulama danışmanı ve uygulama öğretmeninin (ikisinin birlikte) onay vermesi** halinde ders telafisi gerçekleştirebilir ve bu durum bir dönemde **en fazla bir kez** olabilir.

3) Öğretmen adayları her hafta uygulama danışmanının belirlediği gün ve saate kadar danışmanına bir önceki haftaya ait haftalık devam çizelgelerini imza karşılığı teslim edecektir. Bu çizelgelerin **günlük** imzalatılması ve belirtilen zamanda teslim edilmesi gerekmektedir. Aksi halde öğretmen adayı o hafta uygulamaya gitmedi olarak kabul edilecek ve kendisine telafi hakkı tanınmayacaktır.

4) Öğretmenlik Uygulaması dersi bir dönemde 14 haftadır. Ders 2 kredi teorik + 6 kredi uygulama olacak şekilde planlanmıştır. ESOGÜ Önlisans, Lisans Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'ne göre **derse devam zorunluluğu %80**'dir. Bu hesaplamaya ekle-sil haftasında alınan yoklama dahildir. Ekle-sil haftası içinde gerçekleştirilen toplantıya katılmayan öğrenciler devamsızlık hakkını kullanmış sayılır.

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlik Uygulaması Yönergesi'ne göre bir dönemde **12 hafta boyunca aralıksız olarak** uygulamaya gitme zorunluluğu bulunmaktadır. Uygulama öğretmenleri, öğretmen adaylarının devam bilgilerini haftalık olarak MEBBİS'e girmektedir. Dolayısıyla dersin uygulamalı kısmında devamsızlık yapan öğrenci MEB tarafından MEBBİS'e başarısız olarak kaydedilmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenle, öğrencilerin dersi başarılı olarak tamamlayabilmesi için, uygulama okullarında **12 hafta boyunca haftada 2 gün uygulama yapmaları zorunludur ve devamsızlık yapmak olanaklı değildir.** Zorunlu hallerde, telafi koşulları önceki maddelerde açıklanmıştır.

5) Rehberlik ve değerlendirme için:

a) Her öğretmen adayı, Öğretmenlik Uygulaması 1 dersi kapsamında uygulama danışmanından uygulamanın genel ilkeleri ve diğer konularla ilgili danışmanlığı dersin teorik kısmı kapsamında alır.

b) Her öğretmen adayı, Öğretmenlik Uygulaması 1 dersi kapsamında **dördüncü ve altıncı haftalar** arasında **en az 1 (bir) kez,** sınıfta yürütmekte olduğu iş ve işlemler sırasında uygulama danışmanı tarafından izlenerek değerlendirilir. Bu değerlendirmede Aday Öğretmen Değerlendirme Formu kullanılır. Bu değerlendirme öğretmen adayına rehberlik amaçlı olup ders notu için kullanılmaz.

c) Her öğretmen adayı, Öğretmenlik Uygulaması 1 dersi kapsamında **yedinci ve on ikinci haftalar** arasında **en az 1 (bir) kez,** hazırladığı ders planını uygulaması sırasında uygulama danışmanı tarafından izlenerek değerlendirilir; bu değerlendirme sırasında Aday Öğretmen Değerlendirme Formu kullanılır. Bu değerlendirmeden not vermede yararlanılır.

Ayrıca sınıflarda görevli uygulama öğretmenleri de uygulama sürecinde öğretmen adaylarını izleyerek değerlendirecekler; bu değerlendirmeler hem MEB sistemine girilecek hem de uygulama danışmanı tarafından ders notu vermede kullanılacaktır.

6) Öğretmen adayı uygulamaya gideceği (ilk üç hafta hariç) **her hafta** en az bir ders saatini kapsayacak şekilde bir ders planı hazırlamalı ve uygulamalıdır. Böylece öğretmen adayları **her dönem 9** adet ders planı hazırlamak ve bu planları uygulamakla yükümlüdür.

a) Öğretmen adayları, ders planını uygulamadan **en az** iki gün önce uygulama danışmanına onaylatmalı; uygulama öğretmenine ise en geç **uygulama yapacağı gün dersten önce** onaylatmalıdır. Zamanında hazırlanmamış ve onaylanmamış planlar uygulama için geçerli sayılmayacaktır. Planlar, uygulama danışmanının belirlediği gün ve saatte yüz yüze görüşmeyle ya da web üzerinden (ESUZEM) onaylatılmalıdır. **UYGULAMA GÜNÜNDE İLGİLİ HAFTANIN PLANI MUTLAKA ÖĞRETMEN ADAYININ YANINDA (elektronik ya da basılı olarak) BULUNMALIDIR.**

b) Her öğretmen adayı **en az** bir öğrenci için bir bağımsız yaşam becerisi öğretimi programı hazırlar ve uygular.

c) Uygulama ile ilgili planları hazırlama, materyal hazırlama vb. işler uygulama saatleri dışında yapılacaktır. Sınıflarda **KESİNLİKLE** herhangi bir hazırlık yapılmayacaktır. (Öğretmenin sınıf içi uygulamalar sırasında talep ettiği hazırlık işlemleri bu kapsamda yer almaz.)

7) Her öğretmen adayı **en az** bir öğrenci için öğretmen tarafından dönem başında tüm gelişim alanlarına yönelik hazırlanmış olan kaba değerlendirme formunu inceler ve bu forma göre bir öğrencinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programın (BEP) **hakkında rapor hazırlar.** Öğrencilerin programları henüz tamamlanmamışsa BEP hazırlama çalışmalarına eşlik eder.

8) Öğretmen adayları ders planlarında hedefledikleri kazanımlara ilişkin değerlendirme formları hazırlamalıdır. Öğretim süresince elde edilen veriler değerlendirme formlarına işlenmeli ve dosyalara eklenmelidir.

9) Öğretmen adayları danışmanlarıyla gerçekleştirecekleri tüm görüşmelere uygulama dosyalarını getirmelidirler. Dosyalarda danışmanların/uygulama öğretmenlerinin düzeltme verdikleri çalışmaların **orijinal halleri** ve öğretmen adayının düzeltme yaptığı **son şekli** birlikte yer almalıdır. Belgeler bilgisayar ortamında hazırlanmış olmalı ve haftalık iş listesine uygun sıralanıp dosyalanmalıdır. Dosya elektronik olarak sunulabileceği gibi (bunun için bulut depolama sistemleri kullanılmalı; harici bellek ya da CD/DVD gibi cihazlar kullanılmamalıdır), basılı kopya olarak da sunulabilir.

10) Öğretmen adaylarının, danışmanlarının gerekli gördüğü durumlarda (planlarını onaylatmak, uygulama ile ilgili görüşme yapmak ya da diğer durumlarda) danışmanları tarafından belirlenen **randevu saatlerine uymaları gerekmektedir**. Uygulama boyunca danışman/uygulama öğretmeni, öğretmen adayına uygulama/danışma saatlerini/tarihlerini hatırlatmaz; öğrenci zaman çizelgesindeki tarihlere uyarak eğitim-öğretim planlarını gerçekleştirir.

11) Öğretmen adayları okulda karşılaştıkları ya da uygulama ile ilgili her türlü konu hakkında **sadece uygulama öğretim elemanına** başvuracaklar; uygulama öğretim elemanı dışında herhangi biri ile (okul müdürü, öğretmeni, bölüm başkanı vb.) uygulama ile ilgili görüşmeyeceklerdir.

12) Öğretmen adayları, sınıflarda gerçekleştirecekleri bireysel ve/veya grup etkinliklerinin tamamı için amaca uygun materyal planlayıp kullanmakla yükümlüdürler.

a) Öğretmen adayları derste kullanacakları materyalleri kendileri hazırlamakla yükümlü olup, sınıfta bulunan materyallerden de uygulama danışmanının onayı ile yararlanabilirler.

b) Kullanılan materyalin fotoğrafı ya da bir örneği mutlaka hazırlanan ders planına eklenecek, uygulama dosyasında saklanacaktır.

13) Öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinin eğitim-öğretimle ilgili istediği **yardımları** ve görevleri yerine getirmesi ve öğretmen ile her zaman iş birliği içerisinde çalışması gerekmektedir.

14) Öğretmen adayları, takım arkadaşları ya da sınıf öğretmeni uygulama yaparken, etkinliklere pasif katılım yerine, sınıftaki etkinliğin yürütülmesinde aktif rol almak zorundadır. Bu durum, öğrencilere ipucu verilmesi, davranış değiştirme programının takip edilmesi gibi örneklendirilebilir.

15) Okulda yapılan tören, kutlama gibi etkinlikler uygulama saatlerinin içerisindeyse öğretmen adayları bu etkinliklere katılacaktır. Öğretmen adayları sabah törenine mutlaka katılacaktır. Uygulama saatinde, okul dışında gerçekleştirilen etkinliklere öğretmen adayının dahil edilememesi halinde, okul içinde idarenin vereceği başka bir işi yaparak uygulama sorumluluğunu yerine getirmesi sağlanacaktır.

16) Öğretmen adayları okulun kılık kıyafet yönetmeliğine ve çalışma saatlerine uymak zorundadır. Öğretmen adayları uygulama saatinde sınıf dışında herhangi bir yerde bulunmayacaktır.

17) Öğretmen adayları uygulama okullarında Eskişehir Osmangazi Üniversitesini ve bölümünü en iyi şekilde temsil etmekle yükümlüdür. Bölüm vizyon, misyonuna ve genel kurallarına aykırı davrandığı ve söylemlerde bulunduğu belirlenen öğrencilerle ilgili gerekli disiplin işlemleri yapılacaktır.

18) Öğretmen adaylarının uygulama süreci boyunca öğrenci ve okul çalışanları ile iletişimi ve öğretmenlik meslek etiğine ilişkin tutum ve davranışları da değerlendirmede göz önüne alınacaktır.

C. ÖĞRETMEN ADAYLARININ HAFTALIK OLARAK YAPMASI GEREKEN İŞLER
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI I DERSİ - I. DÖNEM

Oryantasyon Haftası (Ekle-sil haftası)

1. 28 Eylül 2026 Pazartesi saat 13.30'da Suat Mirza konferans salonunda, uygulama gruplarının tamamı için ortaklaşa gerçekleştirilecek olan uygulama toplantısına katılır.

1. Hafta (28 Eylül-2 Ekim)

1. Sınıfın ders programını, öğrenci listesini edinir. Sınıf defterini inceler, nasıl doldurulduğunu öğrenir ve sınıf defteri doldurma işlem basamaklarını yazar. Varsa yıllık ve ünite planlarını inceler ve kısa bir rapor hazırlar.
2. Tüm öğrencilerin BEP çalışmaları hakkında bilgi edinir ve bir öğrencinin BEP'ini dikkatlice inceler.
3. Öğrencileri ve öğretmenleri gözlemler.

2. Hafta (5-9Ekim)

1. Sınıf öğretmeni tarafından gerçekleştirilen bir dersin tamamını, uygulamaya katılmaksızın gözlemler ve gözlem raporu yazarak dosyasına koyar. (Gözlem Raporunda yer alması gereken bilgiler, ekler bölümünde gösterilmiştir)
2. Eğer uygulama öğretmeni sınıf kurallarını oluşturmuşsa bunları takip eder, yoksa öğretmen ve diğer uygulama öğrencileri ile iş birliği içerisinde sınıf kurallarını oluşturur.

3. Hafta (12-16 Ekim)

1. Sınıf öğretmeni tarafından gerçekleştirilen bir dersin tamamını, uygulamaya katılmaksızın gözlemler ve gözlem raporu yazarak dosyasına koyar. Bir öğrenci belirler (önceki programlar için seçtiği öğrenci olabilir) ve o öğrenciye öğretmek için uygulama öğretmeni rehberliğinde bir **bağımsız yaşam becerisi** seçer.

4. Hafta (19-23 Ekim)

1. Belirlediği bir öğrenci için **bağımsız yaşam becerisi öğretimi** programı hazırlamaya başlar. Programı hazırlamaya başlamadan önce uygulama öğretmeni ve koordinatörünün onayını alması gerekmektedir.

2. Bir sonraki hafta uygulayacağı ders planını hazırlar, uygulama gününden en az iki gün önce uygulama danışmanına (uzaktan veya yüz yüze iletişim yoluyla) onaylatır. Uygulama günü ise uygulama öğretmenine onaylatıp, imzalatır ve uygular. **(Bu durum 12. hafta sonuna kadar her hafta için geçerlidir. Bu nedenle diğer haftalara ait açıklamalara eklenmemiştir.)**

5. Hafta (27-31 Ekim)

1. Onaylanmış olan bağımsız yaşam becerisi öğretimi programını uygular.
2. Hazırladığı ders planı kapsamında etkinliklerini gerçekleştirir.

6. Hafta – 11. Hafta arası

1. Bağımsız yaşam becerisi öğretimi programını uygular.
2. Hazırladığı ders planı kapsamında etkinliklerini gerçekleştirir.

Not: Vize ve final haftalarında uygulama öğrencisine sadece uygulama gününe denk gelen sınavı olursa onun telafisi verilir. Telafiler konusunda uygulama koordinatörü ile iletişime geçmesi gerekmektedir.

Not: MEB'de Kasım ayı içinde uygulanan -ara tatilde **UYGULAMA olmayacaktır ve telafisine gerek yoktur.**

12. Hafta

1. Uygulamalarına ilişkin dönem sonu raporlarını yazar ve dosyasına son halini verir.

D. UYGULAMA EVRAKLARI

1. **BEP İNCELEME RAPORU**
2. **DEVAM ÇİZELGESİ**
3. **ÖĞRETMEN ADAYINA YÖNELİK REHBERLİK FORMU**
4. **DERS PLANINI PUANLAMA ARACI**
5. **DERS UYGULAMASINI PUANLAMA ARACI**
6. **ADAY ÖĞRETMEN DEĞERLENDİRME FORMU (Kılavuz olarak yönergeye eklenmiştir; not vermede kullanılmaz)**
7. **UYGULAMA ÖĞRETMENİ GÖZLEMİ RAPOR KILAVUZU**
8. **ÖRNEK DERS PLANI FORMATI**

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
20… – 20… EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ - BEP İNCELEME RAPORU

Öğrencinin Adı Soyadı	
Öğrencinin Tanısı	
Okulu	
BEP'in hazırlanmış olduğu tarih	
Raporu hazırlayan öğretmen adayının adı soyadı ve tarih	
BEP'de Tamamlanmış Çalışmalar	**BEP'de Tamamlanması Gereken Çalışmalar**

* Bu belge örnek niteliğinde olup, sayfa sayısı gerektiği kadar artırılabilir.

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ

20… – 20… EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI - ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ - DEVAM ÇİZELGESİ

ÖĞRETMEN ADAYININ ADI SOYADI:						
NUMARASI:						
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI OKULU:						
GÖZLEMLER						
Tarih		**Gözlenen Sınıf/Saat**	**İşlenen Konu**	**Gerçekleştirilen etkinlikler**	**Öğretmenin Adı Soyadı**	**Öğretmenin İmzası**
1. Saat						
2. Saat						
3. Saat						
4. Saat						
5. Saat						

Okul Müdürü/Sorumlu Mdr. Yardımcısı

Adı Soyadı / İmza-Mühür

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ – ÖĞRETMEN ADAYINA YÖNELİK
REHBERLİK FORMU

ÖĞRETMEN ADAYI:
AD-SOYAD:
UYGULAMA OKULU:
TARİH:

	ADAY ÖĞRETMENE REHBERLİK YAPILAN BAŞLIKLAR	
1	Öğretmenlik Uygulaması Yönergesi'ni edinmiştir.	
2	Öğretmenlik Uygulaması Yönergesi'ni okuyarak yapması gereken işler ve uyması gereken kurallarla ilgili bilgi edinmiştir.	
3	Okul giriş-çıkış saatlerine ve uygulama sınıfında uyması gereken kurallara uymaktadır.	
4	Öğretmenlik mesleği etik kuralları hakkında bilgi sahibidir ve bu kurallara uymaktadır.	
5	(5-6-7-8'de rehberlik yapılan diğer konularla ilgili bilgi eklenecektir.)	
6		
7		
8		

Uygulama Öğretim Elemanı - Tarih - İmza

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ

20… – 20…EĞİTİM- ÖĞRETİM YILI ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ DERS PLANINI PUANLAMA ARACI

1.	Ders planı hazırlama kılavuzundaki basamakları izleyerek ayrıntılı bir günlük plan hazırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**
2.	Öğrencilerin performans düzeylerine, ilgi ve beklentilerine yönelik davranışsal amaçlar belirler.	**1**	**2**	**3**	**4**
3.	Öğrencilerin performans düzeylerini dikkate alarak ipuçlarını belirler.	**1**	**2**	**3**	**4**
4.	Davranış sonrası uyaranları (örn; etkili pekiştireç) belirler.	**1**	**2**	**3**	**4**
5.	Davranışsal amaçlar ve konu doğrultusunda uygun yöntem ve teknikleri belirler.	**1**	**2**	**3**	**4**
6.	Davranışsal amaçlar ve konu doğrultusunda öğretim araç gereçlerini hazırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**
7.	Planını öğrencilerin bireysel özelliklerini ve performanslarını dikkate alarak hazırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**
8.	Planında kullanacağı sınıf yönetim tekniklerini ayrıntılı olarak belirtir.	**1**	**2**	**3**	**4**
9.	Ders esnasında kullanacağı temel sorulara ve geçiş sorularına ayrıntılı olarak yer verir.	**1**	**2**	**3**	**4**
10.	Amaçlarına yönelik ayrıntılı bir değerlendirme tablosu hazırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**

TOPLAM PUAN: ------ / 40

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ

20… – 20…EĞİTİM- ÖĞRETİM YILI

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ DERS UYGULAMASINI PUANLAMA ARACI

1.	Fiziksel ve sosyal düzenlemeleri yaparak sınıfı öğretim için uygun hale getirir.	**1**	**2**	**3**	**4**
2.	Sınıf rutinlerini (hava olayları, okul ve sınıf kuralları gibi) uygulayarak derse başlar.	**1**	**2**	**3**	**4**
3.	Öğrencilerin dikkatini konuya çekerek ve geçmiş yaşantıları konuyla ilişkilendirerek etkili bir giriş yapar.	**1**	**2**	**3**	**4**
4.	Öğrencilerin performans düzeylerini dikkate alarak ipuçlarını kullanır.	**1**	**2**	**3**	**4**
5.	Davranış sonrası uyaranları tutarlı biçimde kullanır.	**1**	**2**	**3**	**4**
6.	Belirlediği yöntem ve teknikleri kurallarına uygun biçimde kullanır.	**1**	**2**	**3**	**4**
7.	Hazırladığı öğretim araç gereçlerini uygun biçimde kullanır.	**1**	**2**	**3**	**4**
8.	Belirlediği davranışsal amaçlar doğrultusunda öğretimi gerçekleştirir.	**1**	**2**	**3**	**4**
9.	Konuyu destekleyen etkinlikler, alıştırmalar ve kalıcılık çalışmaları yapar.	**1**	**2**	**3**	**4**
10.	Öğretimi bireyselleştirir.	**1**	**2**	**3**	**4**
11.	Öğretimi zevkli hale getirir.	**1**	**2**	**3**	**4**
12.	Ses tonunu ve beden dilini etkili bir biçimde kullanır.	**1**	**2**	**3**	**4**
13.	Sınıf kontrolünü sağlar.	**1**	**2**	**3**	**4**
14.	Amaçlara yönelik değerlendirme gerçekleştirir.	**1**	**2**	**3**	**4**
15.	Zamanı uygun biçimde kullanarak dersi sonlandırır.	**1**	**2**	**3**	**4**

TOPLAM PUAN: ------ / 60

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ - ADAY ÖĞRETMEN DEĞERLENDİRME FORMU

ÖĞRETMEN ADAYI:
AD-SOYAD:
UYGULAMA OKULU:
TARİH:

Bu değerlendirme formundaki (E): Eksiği var, (K): Kabul edilebilir, (İ): İyi yetişmiş, (UD) Değerlendirme İçin Uygun Değil anlamına gelmektedir. Uygun seçeneği (+) ile işaretleyiniz.

	E	**K**	**İ**	**UD**
1) KONU ALANI BİLGİSİ				
Konu ile ilgili temel ilke ve kavramları bilir				
Konuda geçen temel ilke ve kavramları mantıksal olarak ilişkilendirebilir				
Konunun gerektirdiği görsel dili (şekil, şema, grafik vb.) uygun biçimde kullanabilir				
2) ALAN EĞİTİMİ				
Öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerini bilir				
Öğretim teknolojilerinden yararlanabilir (akıllı tahta, projektör, bilgisayar vb.)				
3) PLANLAMA				
Ders planını açık, anlaşılır ve düzenli biçimde yazabilir				
Öğrenci düzeyine ve konuya uygun amaç seçebilir				
Seçilen amaca uygun yöntem ve teknikleri belirler				
Seçilen amaca uygun materyal seçebilir ve hazırlayabilir				
Seçilen amaca uygun değerlendirme yöntemlerini belirleyebilir				
4) ÖĞRETİM SÜRECİ				
Seçilen amaca uygun öğretim yöntem ve tekniklerini uygun biçimde kullanabilir				
Zamanı etkili ve verimli bir şekilde kullanabilir				
Öğrencilerin aktif katılımı için ilgi çekici ve çeşitli etkinlikler düzenleyebilir				
Öğretimi bireysel farklılıklara göre sürdürebilir				
Öğretim materyallerini sınıf ve öğrenci düzeyine uygun biçimde kullanabilir				
Öğrenci tepkilerine uygun dönütler verebilir				
Seçilen amacı günlük yaşamla ilişkilendirebilir				
Seçilen amaca uygun ilerlemelerin kaydedilmesi için veri kayıt formunu oluşturabilir				
Seçtiği veri kayıt tekniğine uygun olarak öğretim verisi toplayabilir				
5) SINIF YÖNETİMİ				
Öğrenme ortamını öğrencilerin fiziksel olarak zarar görmeyeceği şekilde düzenler				
Derse başlamak için uygun ve ilgi çekici bir giriş yapabilir				
Tüm öğrencilerin dikkatini çekerek derse başlar				
Tüm öğrencilerin aktif olarak katıldığı bir öğrenme ortamı oluşturabilir				
Derse ilgi ve güdünün sürekliliğini sağlayabilir				
Öğrencilerin problem davranışlarına uygun müdahale yöntemini belirleyebilir				
Problem davranışa yönelik belirlemiş olduğu müdahale yöntemini doğru bir şekilde uygulayabilir				
Problem davranışa yönelik uygulanan müdahale yönteminin sonuçlarını değerlendirip gerekli düzenleme ve eklemeleri yapabilir				
Gerçekleştirilen hedef davranışı ders sonunda öğrencilere özetler				
Öğrencilerin uygun davranışlarını sistematik* biçimde pekiştirir (*Öğrenci düzeyine uygun pekiştireç belirleme, uygun olan en az miktarda pekiştireç kullanma, silikleştirme kurallarına uyma, planda belirttiği tarifeye uygun olarak pekiştirme vs.)				

	E	K	İ	U D
6) İLETİŞİM				
Sunum yaparken öğrencilerle göz kontağı kurar				
Sade, açık, anlaşılır yönergeler verir				
Seçilen amaca uygun düşündürücü/ilgi çekici/öğrenci düzeyine uygun sorular sorar				
Ses tonunu, jest ve mimiklerini uygun şekilde kullanır				
Öğrencileri ilgiyle dinler				
Sözel dili ve beden dilini etkili biçimde kullanır				
7) MATERYAL				
Seçilen amaca göre seçtiği/kullandığı materyal işlevseldir				
Materyal kullanışlıdır				
Materyalin yapımında kullanılan malzeme dayanıklıdır (Kullanılan materyale göre bu maddenin değerlendirmesi danışman görüşüne bırakılır)				
Materyal öğrencilerin ilgilerine ve düzeylerine uygundur				
Materyaller öğretim süreci içinde amacına uygun ve etkili şekilde kullanılmıştır				
8) DEĞERLENDİRME				
Seçilen amaca ve yönteme uygun değerlendirme aracı hazırlar				
Öğrencilere, seçilen amacı gerçekleştirme düzeyine göre uygun dönütler verir				
Değerlendirme sonuçlarının kayıtlarını tutar				
Değerlendirme sonuçlarını gerektiği durumlarda ilgili kişilerle (sınıf öğretmeni vb.) paylaşır				
9) DİĞER MESLEKİ YETERLİLİKLER				
Mesleği ile ilgili yasa ve yönetmelikleri bilir				
Mesleki öneri ve eleştirilere açıktır				
Okul etkinliklerine katılır/İş arkadaşları ile işbirliği içinde çalışır				
Kişisel ve mesleki davranışları ile çevresine iyi örnek olur				

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI 1 DERSİ İÇİN BAŞARI NOTU HESAPLAMASI:

Dönem içi değerlendirme %40 (Bu değerlendirme aşağıdaki kriterleri içerir)

Öğretmen adayının;

- öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında Güz Yarıyılının 7. Haftasına kadar hazırlamış olması gereken evrakları tamamlamış olması ve bunların niteliği
- uygulama etkinliklerine devamı
- gözlem yoluyla hazırladığı raporların niteliği
- hazırladığı ders planlarının sayıca uygunluğu ve niteliği
- sınıfta gerçekleştirdiği uygulamaların niteliği
- uygulama ortamında genel davranış özellikleri

Dönem sonu değerlendirme %60 (Bu değerlendirme aşağıdaki kriterleri içerir)

Öğretmen adayının;

- öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında Güz Yarıyılının sonuna kadar hazırlamış olması gereken evrakları tamamlamış olması ve bunların niteliği
- uygulama etkinliklerine devamı
- hazırladığı ders planlarının sayıca uygunluğu ve niteliği
- sınıfta gerçekleştirdiği uygulamaların niteliği
- bağımsız yaşam becerisi öğretim planına ilişkin uygulamalarının niteliği
- uygulama ortamında genel davranış özellikleri

UYGULAMA ÖĞRETMENİMDEN ÖĞRENİYORUM!

Gözlem Raporu Kılavuzu

Yönerge: Aşağıda yer verilmiş öğretmen davranışlarına ilişkin gözlemlerinizi detaylı biçimde not ediniz. Yazmanız için verilmiş olan aralıkları dilediğiniz kadar genişletebilir ve sayfa sayısını artırabilirsiniz.

GÖZLENEN ÖĞRETMEN DAVRANIŞI	ÖĞRETMEN ADAYININ GÖZLEM NOTLARI
Fiziksel ve sosyal düzenlemeleri yaparak sınıfı öğretim için uygun hale getirme	
Sınıf rutinlerini (hava olayları, okul ve sınıf kuralları ya da derse özgü girişler gibi) uygulama	
Öğrencilerin dikkatini konuya çekme	
Öğrencilerin performans düzeylerini dikkate alarak ipuçlarını kullanma	
Davranış sonrası uyaranların kullanımı	
Kullanılan yöntem ve tekniğe uygun öğretim	
Öğretim araç gereçlerinin kullanımı	
Belirlenen davranışsal amaçlar doğrultusunda öğretimin gerçekleştirilmesi	
Konuyu destekleyen etkinlikler, alıştırmalar ve kalıcılık çalışmaları	
Öğretimin bireyselleştirilmesi	
Ses tonunu ve beden dilinin kullanımı	

Sınıf kontrolünün sağlanması	
Amaçlara yönelik değerlendirme	
Zaman kullanımı	
Dersin sonlandırılması	

ÖRNEK DERS PLANI FORMATI

TARİH

DERS:

KONU:

SÜRE:

AMAÇ (UDA, KDA ve ÖA):

ÖĞRETİM MATERYALLERİ: (yöntemi dikkate alarak belirtiniz.)

ORTAM DÜZENLEMESİ:

ÖĞRETİM TÜRÜ (Bireysel/Grup):

ÖĞRETİM YÖNTEMİ:

DAVRANIŞ SONRASI UYARANLAR: (Bu bölümde öğrencilerin öğretimin çeşitli aşamalarında verdikleri doğru ve yanlış tepkilere nasıl karşılık verileceği açıklanmalıdır. Yani pekiştirme tarifesi, kullanılacak pekiştireçler, yanlış tepki halinde gerçekleştirilecek hata düzeltmesi vb burada sunulur.)

SINIF YÖNETİMİ STRATEJİLERİ: (Ders planında olması şart olmayan bu başlık, öğretmen adayının mesleki gelişimini zenginleştirmek amacıyla, sınıfta etkili öğretimi sürdürebilmek için neler yapacağını planlaması amacıyla eklenmiştir.)

İŞLENİŞ (topla 40 dk) (Derse giriş (2-3 dak.), birinci oturum, ara etkinlik (2-3 dak.), ikinci oturum ve pekiştirici etkinlik (5 dak.) şeklinde planlayabilirsiniz)

Bu bölümde, seçilen öğretim yöntemine uygun olarak ders akışı gözlenebilir ifadelerle yazılır. Örneğin doğrudan öğretim yöntemi seçilmişse, gereksinim oluşturma, model olma, rehberli uygulamalar ve bağımsız uygulamalar basamakları açıkça görülmelidir. Aynı şekilde yanlışsız öğretim yöntemlerinden biri seçilmişse hedef uyaran, deneme sayısı, bekleme süresi, denemeler arası süre, yanıt aralığı gibi yönteme uygun özellikler açıkça görülmelidir.

ETKİNLİKLER (ÖĞRETİMİN KALICILIĞINI/GENELLENEBİLİRLİĞİNİ SAĞLAMAK VEYA ALIŞTIRMA YAPMAK AMACIYLA UYGULAYACAĞINIZ ÇALIŞMALAR):

DEĞERLENDİRME FORMU:

Bu bölümde seçilen öğretim yöntemine uygun bir değerlendirme formu kullanılacaktır.

PLANI DEĞERLENDİRME (ÖZ DEĞERLENDİRME): Bu kısım plan uygulandıktan sonra öğretmen adayı tarafından tamamlanacaktır. Bu kısımda öğretmen adayı, 1. Öğrencilerin genel katılım durumunu, 2. Planı ve materyalleri, 3. Kendisini değerlendirecektir. Yani bu planı tekrar uygulasam

nasıl uygulardım gibi sorulara cevap vermeye çalışacaktır. Buradaki değerlendirmenin negatif veya pozitif olması öğretmen adayının notunu etkilemeyecektir. Her iki durumunda burada belirtilmesi gerekmektedir. Öğretmen adayının, uygulamış olduğu yöntemin uygulama basamaklarından oluşan bir kontrol çizelgesi hazırlayıp, plan sonrasında bu çizelgeyi doldurarak uygulama güvenirliği kontrol çalışması yapması beklenmektedir.

Öğretmen Adayı ….. ……. Uygulama Öğretmeni ……..……..
Uygulama Öğretim Elemanı

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ

ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ

2025-2026 GÜZ DÖNEMİ

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI –1

Uygulama Öğrencisi:

Uygulama Okulu:

Uygulama Öğretmeni:

Uygulama Öğretim Üyesi: Doç. Dr. Gözde TOMRİS

Tarih:
Süre: 40 dakika
Hazırlayan:
Ders Planın Konusu/Teması: Kış Kıyafetleri
Yaş Grubu: 4–6 yaş
Katılımcı Profili: Gelişimsel düzeyi farklı olan 4 otizmli çocuk (Çınar, Nejat, Burak, Emine) **Grup Türü:** Küçük grup (4 çocuk)

Çocukların Genel Gelişimsel Özellikleri:

Gelişim Alanı	ÇINAR UYSAL	NEJAT YÜKSEL TOSUN	BURAK YÜZER	EMİNE BEKEM
1. Bilişsel Gelişim	Temel renk, şekil ve nesne eşlemede başarılı. Ritmik sayma (1-10) ve ileri düzey kavram bilgisi (İngilizce kelimeler) güçlü.	Renk, şekil, nesne eşlemesi yapabiliyor. Renkleri gösterme becerisi edinimi aşamasında.	Renk, şekil, nesne eşlemesini yardımla yapıyor. Kavram bilgisi temel düzeyde.	Renk, şekil, nesne eşlemesini yardımla yapıyor. Masa başı etkinliklerde isteksizdir.
2. Dil Gelişimi	Alıcı dili gelişmiş. Kelime dağarcığı iyi olmasına rağmen isteklerini sözel ifade etmekten sakınıyor (Jest, mimik, ses kullanıyor).	Kelime sayısı çok kısıtlı, isteklerini çoğunlukla jest, mimik ve işaretle ifade ediyor. Alıcı dili yeterli.	İsteklerini sadece ağlayarak/el çekiştirerek ifade ediyor. Sözel ifade çok kısıtlı.	Kelime dağarcığı iyi olmasına rağmen sözel ifade etmekten sakınıyor. Kendi kendine şarkı mırıldanıyor.
3. Sosyal-Duygusal Gelişim	Bekleme ve sıra almada zorlanıyor. İstediği olmayınca kendini yere atma ve ağlama davranışı gösteriyor. Bireysel oyun oynuyor.	Sıra almada zorlanıyor, bireysel oyun oynar. Oynadığı oyuncağı paylaşmak istemez. Yetişkin model olduğunda izler.	Göz kontağı kurmaktan kaçınıyor. Dikkat süresi kısıtlıdır. Sıra beklemede zorlanır, oyuncağını paylaşmak istemez.	Sınıf arkadaşlarıyla iletişim kurmayı tercih etmiyor. Bireysel oyun oynar (bebeklerle kısa süreli). Dikkat süresi kısıtlı.
4. İnce Motor Gelişim	Parmaklarla küçük nesneleri tutar. Karalama yapar ancak kalemi uygun tutamaz. Çivi tahtası, kapları iç içe koyma becerileri bağımsız.	Parmaklarla küçük nesneleri tutar. Mandalları yardımla takıp çıkarır. Kalemi uygun tutamaz.	Mandalları yardımla takıp çıkarır. Kalem tutmada isteksizdir. Nesneleri kavrama ve uzanma bağımsız.	Çubuktan halkaları yardımla takar. Kalem tutmada isteksiz ve nesne tutmak istemez.

5. Öz Bakım Becerileri	El yıkama ve giysi çıkarmada fiziksel yardıma ihtiyacı var. Tuvaletini götürüldüğünde yapar ama belli etmez. Seçici beslenme (Hazır/paketli gıdalar).	Tuvalet eğitimi yoktur. El yıkama ve giysi çıkarmada fiziksel yardıma ihtiyaç duyar. Çok seçici beslenme (Sadece ekmek).	Tuvalet eğitimi yoktur. El yıkamada fiziksel yardıma ihtiyacı var. Giysilerini bağımsız çıkarır. Seçici beslenme.	Tuvaletini götürüldüğünde yapar ama belli etmez. El yıkamada fiziksel yardımla yapar. Yeme sorunu: Katı gıdaları tükürüyor (Püre ile beslenme).

Bireyselleştirilmiş Uyarlama:

Çocuk	Gelişim Alanı	Alan - Amaç - Kazanım (MEB Programı)	BİREYSEL HEDEF (UDA/KDA/ÖA)	Öğretim Stratejisi / İpucu Türü/Pekiştirme	Ölçüt
ÇINAR	**Dil Gelişimi**	**2.3.1.1.1.** Yetişkin ile karşılıklı etkileşime katılır	**UDA:** Kış kıyafetlerini isimlendirir. **KDA:** Kıyafet adını ve rengini söyler. **ÖA:** Askıdaki kıyafetlerden gösterilenin adını ve rengini (örn: "Kırmızı mont") bağımsız söyler	Yöntem: Gömülü öğretim ve sabit bekleme süreli öğretim (0 sn - 4 sn). Çocuğun kıyafetlere ilgi gösterdiği doğal anlarda fırsat öğretimiyle destekleme. İpucu: Kontrol edici sözel model ipucu; 4 sn geciktirilerek sunulur. Pekiştirme: Doğru bağımsız yanıtın doğal ve sosyal pekiştirilmesi.	4/5 denemede bağımsız söyler
	Sosyal-Duygusal	**2.6.3.3.4.** Rahatsız edici davranışı sonlandırır.	**UDA:** Duygularını uygun ifade eder. **KDA:** İsteği reddedildiğinde bekler. **ÖA:** Kar spreyi veya mıknatıslı materyali alma isteği reddedildiğinde ağlamadan 10 sn bekler	Yöntem: Gömülü öğretim; işlevsel iletişim öğretimi ve şekil verme. Destek: "Şimdi–sonra" görseli, bekleme kartı ve gerektiğinde süre göstergesi. Pekiştirme: Beklemenin ardından materyale erişim ve uygun iletişim tepkilerinin pekiştirilmesi.	5 ardışık fırsatta uygun davranış
NEJAT	**Bilişsel Gelişim**	**2.1.6.6.1.** Nesneleri fiziksel özelliğine göre ayırır	**UDA:** Kış kıyafetlerini ayırt eder. **KDA:** 2 seçenek arasından isteneni gösterir. **ÖA:** Önüne konulan 2 farklı kış kıyafeti arasından söyleneni ("Eldiveni ver") bağımsız verir.	Yöntem: Sabit bekleme süreli öğretim (0 sn → 4 sn); kıyafet seçme fırsatlarının etkinliklere gömülmesi. İpucu: Kontrol edici model veya işaret ipucu; ilk aşamada hemen, bekleme süreli aşamada 4 sn sonunda sunulur. Pekiştirme: Doğru bağımsız seçimin hemen pekiştirilmesi.	4/5 denemede bağımsız verir.

	Sosyal-Duygusal	**2.6.1.1.15.** Sıra alarak oyunlarda iş birliği yapar	**UDA:** Grup etkinliğinde sırasını bekler. **KDA:** Beklemeyi sürdürür. **ÖA:** Mıknatıslı giydirme oyununda sıra kartına bakarak 5 saniye bağımsız bekler	Yöntem: Oyun rutinine gömülü öğretim ve şekil verme. Destek: Görsel sıra kartı, gerektiğinde model olma ve ipucunun sistematik olarak azaltılması. Pekiştirme: Bekleme tamamlandığında oyun sırasının gelmesi ve sosyal pekiştirme.	3 ardışık denemede sıra kartıyla bekler
BURAK	**Sosyal-Duygusal**	**2.6.1.1.13.** Konuşan kişinin yüzüne bakar	**UDA:** Yetişkinle göz kontağı kurar. **KDA:** "Bana bak" yönergesine uyar. **ÖA:** Kar spreyi sıkılırken ismi söylendiğinde öğretmene 2 saniye süreyle bakar	Yöntem: Doğal etkileşimlere gömülü öğretim ve şekil verme. İpucu: İsmiyle seslenme, gerektiğinde ilgi çekici materyali öğretmenin yüzüne yakın konumlandırma; fiziksel müdahale kullanılmaz. Pekiştirme: Kendiliğinden gerçekleşen bakma tepkilerinin doğal sosyal etkileşimle pekiştirilmesi.	4/5 denemede bağımsız göz kontağı.
	Motor Gelişim	**2.5.1.1.1.** Nesneleri parmak uçlarıyla tutar	**UDA:** İnce motor becerileri bağımsız kullanır. **KDA:** Mıknatıslı parçaları tutar. **ÖA:** Kıyafet mıknatıslarını baş ve işaret parmağı (pense kavrama) ile tutarak çocuğun üzerine yerleştirir.	Yöntem: Gömülü öğretim ve ipucunun giderek azaltılmasıyla öğretim (çoktan aza ipucu). İpucu: Başlangıç performansına göre kısmi fiziksel ipucu (bilek/el desteği); destek kademeli azaltılır. Pekiştirme: Kıyafeti figüre yerleştirme ve oyunu sürdürme.	$3/5$ denemede parmak uçlarıyla tutar.
EMİNE	**Sosyal-Duygusal**	**2.6.3.3.8.** Etkinlikler sırasında grup içinde kalır	**UDA:** Masa başı etkinlik süresini artırır. **KDA:** 2 dk masa başında kalır. **ÖA:** Sandalyesinde oturarak 2 dk boyunca mıknatıslı giydirme/gölge eşleme etkinliğine katılır	Yöntem: Gömülü öğretim ve şekil verme. Destek: Etkinlik ve materyal uyarlamaları, görsel başlangıç–bitiş desteği, gerektiğinde model olma. Pekiştirme: Etkinliğe katılımın doğal ve sosyal pekiştirilmesi.	3 ardışık denemede süreyi tamamlar.
	Uyumsal Beceriler	**2.7.2.2.1.** Kişisel bakım becerilerini yapar	**UDA:** El yıkama basamaklarını yardımla yapar. **KDA:** El yıkamayı gerçekleştirir. **ÖA:** Görsel sıra kartını takip ederek el yıkama basamaklarını tam fiziksel ipucuyla tamamlar	Yöntem: Beceri analizi ve tüm beceri öğretimi (zincirleme öğretim yaklaşımı); rutin içerisine gömülü öğretim. İpucu: Her basamakta gereksinim duyulan tam fiziksel ipucu ve görsel sıra kartı. Pekiştirme: Basamakların tamamlanmasının ardından doğal ve sosyal pekiştirme.	5 ardışık denemede yardımla tamamlar.

Rutin Akış Süreci:

Zaman (dk)	Rutin Aşaması	Amaçlanan Gelişim Alanları	Amaçlanan Davranışlar / Kazanımlar	Uygulamacının Rolü ve Stratejisi	Materyal / Araç Gereç
0–5	**Açılış Rutinleri** (Selamlaşma, Yoklama)	Dil, Sosyal-Duygusal, Bilişsel	- Adını söyler. - Göz kontağı kurar (Burak). - İletişim başlatır (Çınar).	Gömülü öğretim: Selamlaşma ve yoklama sırasında bireysel öğretim fırsatları oluşturur. Burak'ın öğretmene bakma tepkisini doğal etkileşim ve şekil verme yoluyla destekler; fiziksel ipucu kullanmaz. Çınar'ın iletişim tepkilerini fırsat öğretimiyle destekler, gerektiğinde sözel model sunar.	Yoklama Panosu
5–10	**Geçiş Rutini**	Sosyal-Duygusal, Kaba Motor	- 5 sn bekleme kuralına uyar (Nejat) Yönergeleri anlar ve masaya geçer	Gömülü öğretim ve şekil verme: Nejat'ın görsel sıra kartı desteğiyle 5 saniye beklemesini çalışır. Gerektiğinde model olur ve ipuçlarını sistematik olarak azaltır. Bekleme davranışını sıranın gelmesiyle doğal olarak pekiştirir. Diğer çocukların masaya geçişini destekler.	Görsel Sıra Kartı, Geçiş Zili/Uyaran
10–20	**"Askıda Ne Var**?"	Bilişsel, Dil, Sosyal-Duygusal	-2 seçenekten isteneni gösterir (Nejat) Kıyafet adını/rengini söyler (Çınar)	Sabit bekleme süreli öğretim (0 sn - 4 sn): Nejat'ın iki kıyafet arasından isteneni seçmesini, Çınar'ın kıyafetin adını ve rengini söylemesini sistematik denemelerle öğretir. Kontrol edici ipuçlarını belirlenen bekleme süresinin sonunda sunar. Çınar'ın kıyafetlere kendiliğinden ilgi gösterdiği anlarda fırsat öğretimi uygular.	Kıyafet Askısı Materyali (Mont, Eldiven, Bot vb.). Kar spreyi
20–30	**Duyusal & Bilişsel Oyun** ("Kardan Adam ve Gölgeler")	Bilişsel, İnce Motor, Sosyal	- İşaret ipucuyla eşleme yapar (Emine) - Dikkat süresini artırır	Gömülü öğretim: Gölge eşleme ve duyusal oyun sırasında bireysel öğretim fırsatları oluşturur. Emine'nin etkinliğe katılımını materyal uyarlamaları ve şekil verme ile destekler. Gerekli durumlarda işaret ipucu sunar. Burak'ın sosyal yönelme tepkilerini doğal etkileşim içinde pekiştirir.	Kardan Adam/Pipet /Pamuk seti, Gölge Eşleme Kartı (İpli).
30–40	**Motor Becerisi** ("Mıknatıslı Giydirme")	İnce Motor, Sosyal-Duygusal	- Pense kavrama ile mıknatısı tutar (Burak) - İsteği reddedildiğinde 10 sn bekler (Çınar)	Gömülü öğretim ve ipucunun giderek azaltılması: Burak'ın mıknatıslı parçaları pense kavramayla tutmasını gerektiğinde kısmi fiziksel ipucuyla destekler; ipucunu sistematik olarak azaltır. Çınar'ın 10 saniye, Nejat'ın 5 saniye beklemesini görsel destekler ve şekil verme yoluyla öğretir.	Mıknatıslı Çocuk Figürü ve Kıyafet Parçaları.

				Uygun bekleme tepkilerini oyuna erişimle pekiştirir.	
40–45	**Kapanış ve Öz Bakım Rutini**	Uyumsal Beceriler, Dil	- El yıkama basamaklarını tamamlar (Emine) - Öz bakım ihtiyacını işaret eder (Burak)	Beceri analizi ve tüm beceri öğretimi: Emine'nin el yıkama becerisini günlük rutine gömülü olarak öğretir. Görsel sıra kartından yararlanır; her basamakta hedefte belirtilen tam fiziksel ipucunu sunar. Basamakların tamamlanmasını doğal ve sosyal pekiştireçlerle destekler. Diğer çocukların bireysel gereksinimlerine göre yardım düzeyini uyarlayarak vedalaşma rutinini tamamlar.	El yıkama görsel kartı, sabun, havlu.

UYGULAMA SÜRECİ

1. AÇILIŞ RUTİNLERİ - GÜNAYDIN ŞARKISI VE YOKLAMA

Süre: 5 dakika

Amaçlar:

- (Dil) İsteklerini tek kelime ile ifade eder.
- (Sosyal-Duygusal) Göz kontağı kurar (2 sn).
- (Sosyal-Duygusal) Grup ortamında konuşan kişinin yüzüne bakar.

Öğretim yöntemi ve stratejiler

Yöntem: Gömülü öğretim, fırsat öğretimi, model olma ve şekil verme.

İpucu türü: Sözel model ipucu, doğal jest ve görsel destekler. Burak'ın sosyal yönelme tepkisi için ilgi çekici materyal ve öğretmenin doğal konumlanması kullanılır. Çene dokunuşu veya bakışı zorlayacak fiziksel ipucu kullanılmaz.

Yanıt aralığı: Doğal iletişim fırsatlarında çocuğun tepki vermesi için yaklaşık 3–5 saniye beklenir. Bu süre sabit bekleme süreli öğretimin ipucu geciktirme süresi değildir. Burak'ın hedefinde belirtilen 2 saniye ise tepkinin süresidir.

Pekiştireç: Çocuğun iletişim ve katılım tepkisiyle doğrudan ilişkili doğal sonuçlar, sosyal etkileşim ve betimleyici sözel pekiştirme.

Hata düzeltmesi: Çocuk tepki vermediğinde veya yanlış tepki verdiğinde gerektiğinde sözel model sunulur, yanıt vermesi için yeniden fırsat oluşturulur. Tepki vermeye zorlanmaz.

Ortam: Halı alanı, yarım daire düzeni.

Araç-gereçler: Yoklama panosu, çocukların isim/fotoğraf kartları, görsel sıra kartı.

İŞLENİŞ

Öğretmen, çocukları halı alanında yarım daire şeklinde toplar. “Günaydın çocuklar! Bakalım bugün kimler gelmiş?” diyerek günaydın şarkısını başlatır. Çocukların şarkıya söz, jest ve hareketlerle katılmalarını destekler. Bu süreçte gömülü öğretim kapsamında her çocuk için doğal iletişim ve katılım fırsatları oluşturur.

Şarkı sırasında Burak'ın ismini söyleyerek dikkatini çeker. Burak öğretmene yöneldiğinde gülümseyerek etkileşimi sürdürür. Şekil verme yoluyla bakma tepkisinin süresini başlangıç performansına göre aşamalı olarak artırır; fiziksel ipucu kullanmaz.

Ardından yoklama panosunu gösterir. Çınar'ın fotoğrafını uzanabileceği bir yere yerleştirir. Çınar fotoğrafa ilgi gösterdiğinde fırsat öğretimi uygular. İletişim tepkisi için 3–5 saniye bekler; gerektiğinde "Fotoğraf" veya "Ver" şeklinde sözel model sunar ve fotoğrafını panoya yerleştirmesine fırsat verir.

Nejat'a görsel sıra kartını göstererek "Önce Çınar, sonra Nejat" der. Gömülü öğretim ile sıra beklemesini destekler ve sırası geldiğinde fotoğrafını yerleştirmesini sağlar. Emine'ye de kendi fotoğrafını vererek panoya yerleştirmesi için fırsat sunar. Şekil verme yoluyla etkinliğe katılım süresini artırır.

Veri kaydı: Çocukların doğal iletişim ve katılım tepkileri kaydedilir. Burak'ın bakma, Nejat'ın bekleme ve Emine'nin katılım süreleri ayrıca belirtilir. Bunlar ilgili bireysel hedeflerin doğrudan ölçümü değil, destekleyici gözlemlerdir.

DEĞERLENDİRME

Veri toplama yöntemi: Doğal öğretim fırsatı kaydı ve süre kaydı.

Çocuk	İzlenecek davranış	Fırsat 1	Fırsat 2	Süre / İpucu / Gözlem
BURAK	İsmi söylendiğinde öğretmene yönelir/bakar.	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	Bakma süresi: ___ sn
ÇINAR	Yoklama sırasında iletişim başlatır veya sözel yanıt verir.	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	İfade/iletişim biçimi: _____
NEJAT	Görsel sıra kartıyla sırasını bekler.	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	Bekleme süresi: ___ sn
EMİNE	Açılış etkinliğine katılır.	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	Katılım süresi: ___ sn

Kısaltmalar: B: Bağımsız doğru · İ: İpucuyla doğru · Y: Yanlış · T: Tepkisiz · FÖ: Fırsat oluşmadı.

Uygulama notu: Her fırsatta yalnızca bir kod işaretlenir. Süre gerektiren davranışlarda gözlenen süre ayrıca yazılır. Bu tablo açılış rutinindeki destekleyici performansın izlenmesi içindir; bireysel hedeflerin kazanım ölçütleri ilgili etkinliklerde değerlendirilir.

2. GEÇİŞ RUTİNLERİ - MASA BAŞI ALANINA GEÇİŞ

Süre: 5 dakika

Amaçlar

- Sosyal-Duygusal: Grup kurallarına uyar. Sıra alma ve bekleme becerisi sergiler (Nejat'ın 5 sn bekleme hedefi).
- Kaba Motor: Vücudunun denge ve koordinasyonunu sağlayarak hareket eder (Emine için destekleyici amaç).
- Dil: Yetişkinin verdiği ardışık basit yönergeleri anlar ve yerine getirir.
- Uyumsal Beceriler: Ortamdaki rutinlere ve kurallara uyum sağlar.

Öğretim yöntemi ve stratejiler

Yöntem: Gömülü öğretim, şekil verme (Nejat için), model olma ve ipuçlarının sistematik olarak azaltılması.

İpucu türü: Görsel sıra kartı, gerektiğinde model ipucu ve jest/işaret ipucu. Emine için güvenli hareketi destekleyecek fiziksel yardım, yalnızca gereksinim duyulduğunda sunulur.

Yanıt aralığı: Yönerge sonrasında tepki başlatması için yaklaşık 3–5 saniye fırsat tanınır. Nejat'ın hedeflenen bekleme süresi 5 saniyedir.

Pekiştireç: Sıranın gelmesi, etkinliğe erişim ve betimleyici sözel pekiştirme.

Hata düzeltmesi: Çocuk bekleme veya geçiş davranışını gerçekleştiremediğinde görsel destek yeniden gösterilir, gerektiğinde model olunur ve uygun tepki için yeni fırsat sağlanır.

Ortam: Halı alanı ile masa başı çalışma alanı arasındaki geçiş güzergâhı.

Araç-gereçler: Görsel sıra kartı, günlük akış çizelgesi ve geçiş uyaranı.

İŞLENİŞ

Öğretmen, yoklama tamamlandığında günlük akış çizelgesini göstererek "Günaydın etkinliğimiz bitti. Şimdi masamıza geçiyoruz!" der. Çocukların sırayla masaya geçmesini gömülü öğretim kapsamında bir öğretim fırsatına dönüştürür.

Önce Nejat'a görsel sıra kartını göstererek "Önce arkadaşın, sonra sen" der. Nejat'ın bekleme süresini ölçer. Beş saniyeyi tamamlayamıyorsa şekil verme kullanarak mevcut bekleme süresini aşamalı olarak 5 saniyeye çıkarır. Gerektiğinde model olur ve ek ipuçlarını azaltır. Bekleme tamamlandığında "Sıran geldi Nejat!" diyerek masaya geçmesini sağlar.

Ardından Emine'ye "Sandalyene doğru yürü" yönergesini verir. Gerekirse sandalyeyi işaret eder veya model olma yoluyla yürüyerek gösterir. Emine'nin güvenli biçimde ilerlemesini destekler; yalnızca gerektiğinde fiziksel yardım sunar.

Çınar ve Burak'a da "Sandalyene geç" yönergesi verilir. Gömülü öğretim ve model olma kullanılarak bağımsız geçişleri desteklenir. Gerektiğinde sunulan ek ipuçları azaltılır.

Veri kaydı: Her çocuğun geçiş davranışı kaydedilir. Nejat'ın bekleme süresi ve Emine'nin gereksinim duyduğu fiziksel destek ayrıca belirtilir.

DEĞERLENDİRME – GEÇİŞ RUTİNİ

Veri toplama yöntemi: Doğal öğretim fırsatı kaydı ve süre kaydı.

Çocuk	İzlenecek davranış	Fırsat 1	Fırsat 2*	Süre / İpucu / Gözlem
NEJAT	Görsel sıra kartıyla 5 saniye bekler.	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	Bekleme: ___ sn
EMİNE	Dengesini koruyarak masaya geçer.	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	Destek türü: _____
ÇINAR	Geçiş yönergesine uyarak masaya geçer.	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	İpucu: _____

BURAK	Geçiş yönergesine uyarak masaya geçer.	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ	İpucu: _____

*İkinci fırsat yalnızca rutin içerisinde gerçekten oluşursa değerlendirilir. Ek deneme oluşturmak amacıyla çocukların geçişi tekrarlatılmaz.

Kısaltmalar: B: Bağımsız doğru · İ: Ek ipucuyla doğru · Y: Yanlış · T: Tepkisiz · FÖ: Fırsat oluşmadı.

Puanlama notu: Nejat'ın 5 saniyelik beklemeyi ek yetişkin ipucu olmadan, görsel sıra kartından yararlanarak tamamlaması B olarak kaydedilir. Ek ipucuyla tamamlaması İ; 5 saniyeden önce beklemeyi sonlandırması Y olarak kaydedilir. Gözlenen süre her durumda yazılır.

Önemli: Geçiş rutininde toplanan bu veriler destekleyici performansı gösterir. Nejat'ın bireysel hedefinde belirtilen mıknatıslı giydirme oyunundaki 5 saniyelik bekleme ölçütü, ilgili etkinlikte ayrıca değerlendirilir.

3. ASKIDA NE VAR?

Süre: 10 dakika

Amaçlar

- Sosyal-Duygusal (Burak): Kar spreyi sıkılırken ismi söylendiğinde öğretmene 2 saniye süreyle bakar.
- Bilişsel (Nejat): Önüne konulan iki farklı kış kıyafeti arasından söyleneni bağımsız olarak verir.
- Dil (Çınar): Gösterilen kıyafetin adını ve rengini bağımsız olarak söyler.
- Sosyal-Duygusal (Emine): Sandalyesinde oturarak 2 dakika boyunca etkinliğe katılır.

Öğretim yöntemi ve stratejiler

Yöntem: Gömülü öğretim; Çınar ve Nejat için sabit bekleme süreli öğretim (0 sn - 4 sn); Çınar'ın kendiliğinden ilgisiyle oluşan durumlarda fırsat öğretimi; Burak ve Emine için şekil verme.

İpucu türü: Çınar için kontrol edici sözel model, Nejat için kontrol edici işaret ipucu. Burak için doğal sosyal uyaranlar, Emine için görsel destek ve gerektiğinde model olma.

Yanıt aralığı: SBÖ'de 0 sn öğretim aşamasında ipucu hemen, 4 sn aşamasında ise yönergeden 4 saniye sonra sunulur. Burak'ın hedef tepki süresi 2 saniye, Emine'nin katılım süresi 2 dakikadır.

Pekiştireç: Bağımsız doğru tepkiler için betimleyici sözel pekiştirme, kıyafetlerle etkileşim ve oyuna katılım gibi doğal pekiştireçler.

Hata düzeltmesi: SBÖ'de yanlış tepki veya tepkisizlik durumunda kontrol edici ipucu sunularak doğru tepki çalışılır. Diğer hedeflerde gerekli destek yeniden sunulur ve doğal etkileşim sürdürülür.

Ortam: Masa başı çalışma alanı.

Araç-gereçler: Kıyafet askısı, mont, atkı, eldiven, bot, kar spreyi ve görsel destekler.

İŞLENİŞ

Öğretmen, üzerinde mont, atkı, eldiven ve bot bulunan kıyafet askısını masaya yerleştirir. “Çocuklar, hava çok soğudu! Bakın, sınıfımıza kar yağıyor!” diyerek kar spreyiyle etkinliği başlatır.

Kar spreyi sırasında Burak'ın ismini söyleyerek dikkatini çeker. Gömülü öğretim ve şekil verme kullanarak Burak'ın öğretmene yönelmesini ve 2 saniyelik bakma tepkisini destekler. Tepki gerçekleştiğinde doğal sosyal etkileşimle pekiştirir; fiziksel ipucu kullanmaz.

Ardından kırmızı montu alarak Çınar'a “Bu ne?” diye sorar. Sabit bekleme süreli öğretimin 0 sn aşamasında yönergenin hemen ardından “Kırmızı mont” sözel modelini sunar. Bu aşamanın 5/5 ipucuyla doğru tepki ölçütü karşılandığında sonraki oturumlarda 4 sn sabit bekleme süreli öğretime geçer. Çınar 4 saniye içerisinde bağımsız yanıt verirse pekiştirir; yanıt gelmezse sözel modeli sunar. Farklı kıyafetlerle beş deneme gerçekleştirir. Çınar'ın kendiliğinden ilgi gösterdiği kıyafetlerde ayrıca fırsat öğretimi uygular.

Öğretmen, Nejat'ın önüne iki farklı kıyafet koyarak “Eldiveni ver” der. Sabit bekleme süreli öğretimin 0 sn aşamasında önceden etkili olduğu belirlenen kontrol edici ipucunu hemen sunar. Geçiş ölçütü karşılandığında 4 sn aşamasına geçer ve gerektiğinde kontrol edici ipucunu 4 saniye sonunda verir. Beş deneme boyunca kıyafetlerin yerlerini değiştirir.

Bu sırada Emine'ye kıyafetleri inceleme ve askıya yerleştirme fırsatları sunar. Gömülü öğretim ve şekil verme kullanarak aktif katılımını destekler ve 2 dakikalık katılım süresini ölçer.

Veri kaydı: Çınar ve Nejat için beşer denemelik SBÖ kayıtları; Burak için 2 saniyelik bakma tepkisi, Emine için katılım süresi kaydedilir. Her çocukta yalnızca bulunduğu SBÖ aşaması uygulanır.

Değerlendirme-Askıda Ne Var?

Sabit Bekleme Süreli Öğretimde Öğretim Aşamaları ve Ölçütler

Öğretim aşaması	Uygulama ve geçiş ölçütü
0 sn bekleme süreli denemeler	Hedef uyaranın hemen ardından kontrol edici ipucu sunulur. Bu plan kapsamında, çocuk 5 denemenin tamamında ipucuyla doğru tepki verdiğinde (%100) 4 sn bekleme süreli denemelere geçilir.
4 sn sabit bekleme süreli denemeler	Hedef uyaranın ardından 4 saniye bağımsız tepki beklenir. Doğru tepki oluşmazsa kontrol edici ipucu sunulur. Çocuğun en az iki ardışık öğretim oturumunda 5 denemenin en az 4'ünde (%80) ipucundan önce bağımsız doğru tepki vermesi hedeflenir.
Ölçüt sonrası değerlendirme	Öğretim ölçütü karşılandığında ipucusuz yoklama oturumuyla bağımsız performans değerlendirilir. Ardından izleme ve genelleme çalışmaları planlanır.

Veri toplama yöntemi: Sabit bekleme süreli öğretim için deneme kaydı; doğal öğretim için fırsat ve süre kaydı.

1. Çınar ve Nejat : Sabit Bekleme Süreli Öğretim

Çocuk / Hedef	1	2	3	4	5
Çınar: Kıyafetin adını ve rengini söyler.	___	___	___	___	___
Nejat: İki kıyafet arasından isteneni verir.	___	___	___	___	___

Öğretim aşaması: ☐ 0 sn ☐ 4 sn (Her çocuk için ayrı işaretlenir.)

Veri kodları: İÖD: İpucundan önce doğru · İÖY: İpucundan önce yanlış · İSD: İpucundan sonra doğru · İSY: İpucundan sonra yanlış · T: Tepkisiz.

Ölçüt: 0 sn aşamasında 5/5 ipucuyla doğru tepki; 4 sn aşamasında iki ardışık oturumda en az 4/5 bağımsız doğru tepki.

2. Burak ve Emine : Doğal Öğretim ve Süre Kaydı

Çocuk	Hedef davranış	Veri kaydı
Burak	İsmi söylendiğinde öğretmene 2 sn bakar.	Fırsat 1: ☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ
		Fırsat 2: ☐ B ☐ İ ☐ Y ☐ T ☐ FÖ
Emine	Etkinliğe 2 dk katılır.	Gözlenen süre: ____ sn
		☐ Ölçüt karşılandı ☐ Karşılanmadı

Kısaltmalar: B: Bağımsız doğru · İ: İpucuyla doğru · Y: Yanlış · T: Tepkisiz · FÖ: Fırsat oluşmadı.

Uygulama notu: Çınar ve Nejat için 5 deneme tamamlanır. Burak'ın bakma süresi ve Emine'nin katılım süresi ayrıca kaydedilir. Emine'nin hedefinde belirtilen üç ardışık başarılı fırsat ölçütü, diğer uygun etkinliklerden elde edilen verilerle birlikte değerlendirilir.

4. DUYUSAL VE BİLİŞSEL OYUN – KARDAN ADAM VE GÖLGELER

Amaçlar

- Motor/Duyusal: Pipete üfleyerek pamukları hareket ettirir.
- Bilişsel (Emine): Kış kıyafetlerini uygun gölgeleriyle işaret ipucuyla eşleştirir.
- Sosyal-Duygusal (Emine): Etkinliğe 2 dakika boyunca katılır.
- Sosyal-Duygusal (Burak): Materyale yönelirken veya yardım isterken öğretmene bakar.

Öğretim yöntemi ve stratejiler

Yöntem: Gömülü öğretim, model olma ve ipucunun sistematik olarak azaltılması (eşleme); şekil verme (Emine'nin katılım süresi).

İpucu türü: Emine için işaret ipucu ve gerektiğinde model ipucu; Burak için doğal sosyal uyaranlar.

Yanıt aralığı: Eşleme yönergesinden sonra yaklaşık 4 saniye doğal yanıt fırsatı. Emine için hedef katılım süresi 2 dakikadır.

Pekiştireç: Eşleştirme oyununa devam etme, materyale erişim ve betimleyici sözel pekiştirme.

Hata düzeltmesi: Yanlış eşlemede doğru gölge işaret edilir veya eşleme modellenir ve yeni fırsat sunulur.

Ortam: Masa başı çalışma alanı.

Araç-gereçler: Kardan adamlı pipet/pamuk materyali, ipli gölge eşleme kartı, kış kıyafeti görselleri.

İŞLENİŞ

Öğretmen, kardan adam materyalini masaya koyarak "Şimdi kardan adamımızın etrafında karlar uçuşacak!" der. Pipetle pamukları hareket ettirerek model olur ve çocuklara sırayla deneme fırsatı verir. Ardından gölge eşleme kartını çıkararak "Kıyafetlerimizin gölgeleri kaybolmuş. Haydi, onları bulalım!" diyerek oyunu başlatır.

Önce Emine'ye atkı görselini göstererek "Atkının gölgesini bul" yönergesini verir. Gömülü öğretim ve ipuçlarının sistematik olarak azaltılması kapsamında, Emine doğru gölgeyi bulamazsa işaret ipucu sunar; gerekirse eşlemeyi model olarak gösterir. Sonraki fırsatlarda ek desteği azaltır. Şekil verme ile etkinliğe katılım süresini 2 dakikaya kadar artırır.

Burak materyale ilgi gösterdiğinde öğretmen gömülü öğretim yoluyla doğal sosyal yönelme fırsatları oluşturur. Burak'ın öğretmene bakma veya yardım isteme tepkilerine karşılık vererek etkileşimi sürdürür.

Nejat'ın önüne iki gerçek kıyafet koyarak "Botu ver" der. Gömülü öğretim ile istenen kıyafeti verme becerisini farklı bir etkinlikte destekler. Ardından gölge eşleme oyununa katılmasına fırsat sunar.

Çınar'ın seçtiği kıyafeti göstererek "Bu ne?" diye sorar. Çınar materyale kendiliğinden ilgi gösterdiğinde fırsat öğretimi uygular. Kıyafetin adını ve rengini bağımsız söylemesi için fırsat sunar; gerektiğinde sözel model olur ve iletişim tepkisini doğal olarak pekiştirir.

Veri kaydı: Emine'nin eşleme tepkileri ve katılım süresi kaydedilir. Diğer çocukların destekleyici performansları doğal öğretim fırsatı formuna işlenir.

DEĞERLENDİRME - KARDAN ADAM VE GÖLGELER

Çocuk / İzlenen beceri	Fırsat 1	Fırsat 2	Fırsat 3
Emine: Kıyafet–gölge eşleme	____	____	____
Burak: Öğretmene yönelme/bakma	____	____	____
Nejat: Gerçek kıyafetler arasından isteneni verme	____	____	____
Çınar: Kıyafetin adını ve rengini söyleme	____	____	____

Kodlar: B: Bağımsız doğru · İ: İpucuyla doğru · Y: Yanlış · T: Tepkisiz · FÖ: Fırsat oluşmadı.

Emine'nin katılım süresi: _____ sn

☐ 2 dakika tamamlandı ☐ Tamamlanmadı

Not: Emine'nin gölge eşleştirmesi bu planda destekleyici beceridir; bireysel hedefindeki asıl ölçüt, etkinliğe 2 dakika katılımın üç ardışık fırsatta gerçekleşmesidir. Çınar ve Nejat'ın SBÖ kazanım ölçütleri ise önceki etkinlikte ayrı değerlendirilir.

5. MIKNATISLI ÇOCUK GİYDİRME

Amaçlar

- İnce Motor (Burak): Mıknatıslı kıyafetleri baş ve işaret parmağıyla tutarak panoya yerleştirir.
- Sosyal-Duygusal (Çınar): Materyale erişemediğinde 10 saniye uygun biçimde bekler.
- Sosyal-Duygusal (Nejat): Görsel sıra kartından yararlanarak 5 saniye bekler.
- Sosyal-Duygusal (Emine): Sandalyesinde oturarak 2 dakika boyunca etkinliğe katılır.

Öğretim yöntemi ve stratejiler

Yöntem: Gömülü öğretim; Burak için ipucunun giderek azaltılmasıyla öğretim (çoktan aza ipucu), Çınar, Nejat ve Emine için şekil verme.

İpucu türü: Burak için gereksinimine göre kısmi fiziksel ipucu, model ve işaret ipucu. Çınar ve Nejat için görsel bekleme/sıra kartı; Emine için görsel ve model desteği.

Yanıt aralığı: Burak'ın motor tepkisi için yaklaşık 4 saniye; Çınar için 10 saniye, Nejat için 5 saniye ve Emine için 2 dakika hedef davranış süresi.

Pekiştireç: Kıyafetleri figüre yerleştirme, sırası geldiğinde materyale erişim, oyuna katılım ve betimleyici sözel pekiştirme.

Hata düzeltmesi: Burak'ta gerektiğinde önceki etkili ipucu düzeyine dönülür. Bekleme ve katılım becerilerinde destek sunularak çocuğun başlangıç performansına uygun süreyle yeniden fırsat oluşturulur.

Ortam: Masa başı çalışma alanı.

Araç-gereçler: Mıknatıslı çocuk figürü ve kıyafetler, görsel sıra ve bekleme kartları.

İŞLENİŞ

Öğretmen, mıknatıslı çocuk figürünü masaya yerleştirerek “Arkadaşımız karda oynamak istiyor ama çok üşüyor! Haydi, onu giydirelim!” der. Kıyafetleri çocukların görebileceği şekilde yerleştirir ve oyun sırasını belirler.

Önce montu baş ve işaret parmağıyla tutarak Burak'a model olur. “Burak, montu tut ve arkadaşına giydir” yönergesini verir. İpucunun giderek azaltılmasıyla öğretim (çoktan aza ipucu) kapsamında, Burak'ın başlangıç performansına uygun kısmi fiziksel ipucunu sunar. Burak doğru kavramayı gerçekleştirdikçe desteği sistematik olarak azaltır; model/işaret ipucuna ve bağımsız tepkiye doğru ilerler. Beş kıyafet parçasıyla denemeleri tamamlar.

Çınar materyali istediğinde öğretmen bekleme kartını göstererek “Önce arkadaşın, sonra sen” der. Gömülü öğretim ve şekil verme ile Çınar'ın bekleme süresini başlangıç performansından 10 saniyeye kadar artırır. Uygun biçimde beklediğinde materyale erişmesini sağlar. Gerektiğinde uygun iletişim tepkisini modelleyerek işlevsel iletişim öğretimi uygular.

Nejat'a görsel sıra kartını göstererek “Şimdi Burak, sonra Nejat” der. Gömülü öğretim ve şekil verme kullanarak 5 saniye beklemesini destekler. Süreyi tamamladığında oyun sırasını verir; ek yetişkin ipuçlarını azaltır.

Emine'ye iki kıyafet sunarak seçim yapmasına ve figürü giydirmesine fırsat verir. Gömülü öğretim ve şekil verme kapsamında materyal uyarlamalarıyla aktif katılımını destekler ve 2 dakikalık katılım süresini ölçer.

Veri kaydı: Burak'ın beş denemesindeki gerçek ipucu düzeyi; Çınar ve Nejat'ın bekleme süreleri ve Emine'nin katılım süresi kaydedilir.

DEĞERLENDİRME – MIKNATISLI ÇOCUK GİYDİRME

1. Burak : İpucu düzeyi kayıt formu

Hedef davranış	1	2	3	4	5
Mıknatıslı parçayı pense kavramayla tutar ve yerleştirir.	___	___	___	___	___

Kodlar: B: Bağımsız doğru · M: Model/işaret ipucuyla doğru · KFP: Kısmi fiziksel ipucuyla doğru · TFP: Tam fiziksel ipucuyla doğru · Y: Yanlış · T: Tepkisiz.

Ölçüt: 5 denemenin en az 3'ünde bağımsız doğru tepki (3/5).

2. Çınar, Nejat ve Emine : Bekleme ve katılım kaydı

Çocuk / Hedef	Fırsat 1	Fırsat 2	Fırsat 3
Çınar: 10 sn bekler.	___ sn	___ sn	___ sn
Nejat: Görsel kartla 5 sn bekler.	___ sn	___ sn	___ sn
Emine: Etkinliğe 2 dk katılır.	___ sn	___ sn	___ sn

Her fırsat için sonuç: B: Hedef süreyi bağımsız tamamladı · İ: Ek yetişkin ipucuyla tamamladı · Y: Hedef süreyi tamamlamadı · FÖ: Fırsat oluşmadı.

Ölçütler: Çınar için 5 ardışık başarılı fırsat; Nejat ve Emine için 3 ardışık başarılı fırsat. Yetersiz fırsatlar sonraki uygun rutinlerde tamamlanır; sırf veri toplamak amacıyla çocukların oyun erişimi engellenmez.

6. KAPANIŞ VE ÖZ BAKIM RUTİNİ – EL YIKAMA

Amaçlar

- Uyumsal Beceriler: El yıkama basamaklarını gerçekleştirir. Emine, basamakları tam fiziksel ipucuyla tamamlar.
- Uyumsal Beceriler: Günlük rutinlerde kişisel sorumluluklarını yerine getirir.
- Sosyal-Duygusal: Grup ortamında konuşan kişinin yüzüne bakar ve uygun biçimde vedalaşır.
- Dil: Günlük etkinliği özetler.
- İnce Motor: Nesneyi elinde tutma süresini artırır.

Öğretim yöntemi ve stratejiler

Yöntem: Beceri analizi, tüm beceri öğretimi ve gömülü öğretim. Diğer çocuklar için gerektiğinde model olma ve ipuçlarının azaltılması.

İpucu türü: Emine için görsel sıra kartı ve tam fiziksel ipucu. Diğer çocuklar için bireysel gereksinimlerine uygun model, işaret veya fiziksel ipucu.

Yanıt aralığı: Bağımsızlık fırsatı sunulan çocuklarda yaklaşık 3–5 saniye. Emine'nin mevcut tam fiziksel ipucuyla öğretiminde sabit bekleme süreli öğretim uygulanmaz.

Pekiştireç: El yıkama sonucunda temiz ellere ulaşma, doğal sosyal etkileşim ve betimleyici sözel pekiştirme.

Hata düzeltmesi: Gerektiğinde ilgili beceri basamağı yeniden modellenir ve yeterli yardım sunulur. Emine'nin tam fiziksel yardımı kabul etmemesi durumunda uygulama zorlanmadan durdurulur ve destek gereksinimi yeniden değerlendirilir.

Ortam: Lavabo alanı.

Araç-gereçler: El yıkama görsel sıra kartı, sabun, su ve havlu.

İŞLENİŞ

Öğretmen, “Arkadaşımızı giydirdik. Şimdi oyuncaklarımızı toplayıp ellerimizi yıkayalım!” diyerek etkinliği tamamlar. Çocukların materyalleri toplamasına fırsat verir ve sırayla lavabo alanına geçmelerini sağlar.

Lavaboya geldiklerinde el yıkama görsel sıra kartını gösterir. Emine'ye “Ellerimizi yıkayalım” yönergesini verir. Beceri analizi ve tüm beceri öğretimi kapsamında musluğu açma, ellerini ıslatma, sabun alma, sabunlama, durulama, musluğu kapatma ve kurulama basamaklarını sırayla çalışır. Her basamakta hedefte belirtilen tam fiziksel ipucunu gerektiği ölçüde sunarak Emine'nin beceriyi tamamlamasını destekler. Bağımsız gerçekleştirdiği basamaklarda gereksiz yardım sunmaz ve fiilen kullanılan ipucu düzeyini kaydeder. Böylece el yıkama becerisi günlük öz bakım rutinine gömülü öğretim yoluyla çalışılmış olur.

Çınar, Nejat ve Burak'ın el yıkama sırasında bağımsız gerçekleştirebildikleri basamaklara fırsat tanır. Gömülü öğretim ve model olma kullanarak gerektiğinde görsel kartı işaret eder, modeli gösterir veya uygun fiziksel destek sunar. Ek ipuçlarını çocukların performanslarına göre azaltır.

El yıkama tamamlandığında öğretmen “Bugün hangi kıyafetleri öğrendik?” diyerek çocuklarla kısa bir sohbet başlatır. Doğal öğretim kapsamında çocukların sözel, jest veya işaret yoluyla verdikleri yanıtları destekler ve her biriyle vedalaşır.

Veri kaydı: Emine'nin el yıkama basamaklarında kullandığı gerçek ipucu düzeyi beceri analizi formuna işlenir. Diğer çocukların bağımsız ve ipucuyla tamamladıkları basamaklar da kaydedilir.

DEĞERLENDİRME - EL YIKAMA

Veri toplama yöntemi: Beceri analizi kaydı.

Beceri basamağı	Emine	Çınar	Nejat	Burak
1. Lavaboya gider.	___	___	___	___
2. Musluğu açar.	___	___	___	___
3. Ellerini ıslatır.	___	___	___	___
4. Sabunu alır ve ellerini sabunlar.	___	___	___	___
5. Ellerini durular.	___	___	___	___
6. Musluğu kapatır.	___	___	___	___
7. Ellerini havluyla kurular.	___	___	___	___

Veri kodları: B: Bağımsız · M: Model/işaret ipucuyla doğru · KFP: Kısmi fiziksel ipucuyla doğru · TFP: Tam fiziksel ipucuyla doğru · Y: Tamamlayamadı · T: Tepkisiz.

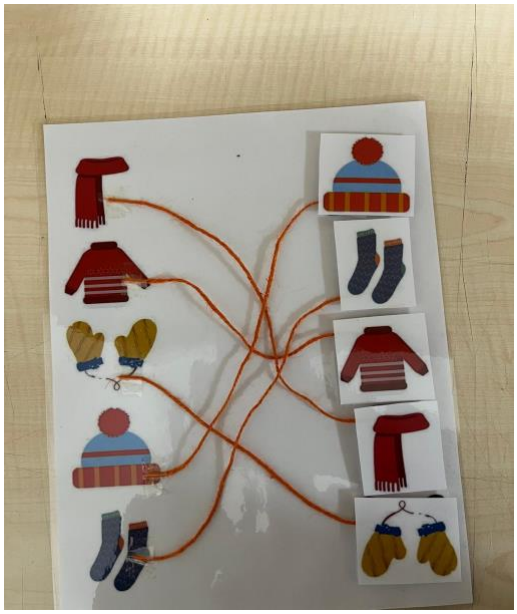
Emine için ölçüt: El yıkama basamaklarını tam fiziksel ipucuyla beş ardışık uygun fırsatta tamamlar. Bu fırsatlar farklı günlerdeki doğal el yıkama rutinlerinde değerlendirilebilir.

Puanlama notu: Tam fiziksel ipucuyla tamamlanan basamaklar TFP olarak kaydedilir; bağımsız doğru sayılmaz. Birinci basamak olan lavaboya gitme, öz bakım rutinine geçişi gösterir. El yıkama becerisinin bağımsızlık yüzdesi hesaplanırken bu basamak ayrı tutulabilir.

MATERYALLER

Öz-Değerlendirme:

Uygulama öğrencisi, dersin ardından aşağıdaki soruları kısaca yanıtlar.

1. Bireysel hedeflere uygun öğretim yöntemlerini doğru uyguladım mı?
2. İpuçlarını uygun biçimde sundum ve gerektiğinde azalttım mı?
3. Her çocuğa yeterli öğretim ve katılım fırsatı sağladım mı?
4. Çocukların performanslarını kullandığım yönteme uygun kaydettim mi?
5. Topladığım verilere göre bir sonraki oturumda neyi değiştirmeliyim?

Ders sırasında çocukların bireysel hedeflerine uygun öğretim yöntemlerini uygulamaya çalıştım. Her çocuğa etkinliklere katılma ve hedef becerilerini gerçekleştirme fırsatı sundum. Gerektiğinde ipucu vererek çocukları destekledim ve bağımsız tepkilerini pekiştirdim. Çocukların performanslarını veri kayıt formlarına işledim. Bir sonraki uygulamamda, topladığım verileri dikkate alarak çocukların zorlandıkları becerilere daha fazla öğretim fırsatı sunmayı ve ipuçlarını sistematik olarak azaltmayı planlıyorum.